

15 oktober 2026
T26.07998

Beeldvorming Begroting 2027-2030

Agenda

- Deel 1: Presentatie BDO (Accountant)
- Deel 2: Plenaire sessie
 - Van Kaderbrief tot Begroting
 - Weerstandsvermogen
 - Meerjaren investeringsplan (MIP)
 - Septembercirculaire
 - Vervolg planning
- Deel 3: Per Commissie
 - Ruimte -> Trouwzaal
 - Samenleving -> Zaal 10/11
 - Algemeen bestuur -> Raadszaal

Van Kaderbrief tot Begroting: Vertrekpunt Begroting na Meicirculaire 2026

	bedragen x 1.000			
	2027	2028	2029	2030
Stand baseline bij Kaderbrief 2027	-8.581	-11.487	-13.629	-16.126
Mutaties brief Meicirculaire 2026	1.568	1.361	1.174	1.958
Nieuwe stand baseline Kaderbrief (na brief Meicirculaire)	-7.013	-10.126	-12.455	-14.168

Van Kaderbrief tot Begroting: Context

- De eerste begroting van een nieuw College
- En ook van deze Raad!
- Kaderbrief was beleidsarm met aanzienlijke tekorten
- Wereld verandert, met bijbehorende opgaves en schaarste
- College heeft de handschoen opgepakt
- Uitgangspunten en motie Kaderbrief als leidraad
- Ondanks het korte tijdsbestek keuzes gemaakt
- Gekomen tot een structureel sluitende begroting voor 2027, met daarbij een plan voor 2028 en verder
- Septembercirculaire 2026 niet verwerkt in begroting

Van Kaderbrief tot Begroting: Motie

- M2026-008 Goed gevuld knoppenboek
- Twee overzichten met oplegger:
 - Overzicht maatregelen Begroting 2027-2030 (T26.05221) als basis voor Begroting 2027
 - Aangevuld tot ca. € 12 miljoen
 - Overzicht onderzoekssporen (T26.05269) als aanvulling voor Begroting 2028 (verderop toegelicht)

Van Kaderbrief tot Begroting: Beleidsarme mutaties en ambities

	bedragen x 1.000			
	2027	2028	2029	2030
Nieuwe stand baseline Kaderbrief (na brief Meicirculaire)	-7.013	-10.126	-12.455	-14.168
Bijstelling Meicirculaire na raadsinformatiebrief	0	-992	-773	-986
Actualisatie ozb-inkomsten n.a.v. SVHW-raming	769	610	788	1.015
Jeugdhulp regionaal (GRJR): bijstelling	398	524	506	505
Huishoudelijke hulp	200	205	210	217
Huurkosten tijdelijke onderwijshuisvesting	-280	-406	-392	-392
Doorbelasting uren Bleizo	550	-	-	-
Correcties afval en afvalstoffenheffing	714	640	639	660
Correctie incidenteel vs structureel	540	540	552	552
Actualisatie MIP (bijstelling kapitaallasten)	-154	371	33	-356
Overige mutaties < 200K	-266	-813	-975	-1.460
Totaal nieuwe mutaties t.o.v. baseline (beleidsarm)	2.472	678	588	-244
Nieuwe stand baseline (na bijstellingen): geen nieuw beleid	-4.541	-9.447	-11.867	-14.412
Ambities college	-500	-500	-500	-500
Nieuwe stand baseline na ambities college	-5.041	-9.947	-12.367	-14.912

Van Kaderbrief tot Begroting: Scherper ramen

	bedragen x 1.000			
	2027	2028	2029	2030
Nieuwe stand baseline na ambities college	-5.041	-9.947	-12.367	-14.912
Stelpost financieringslasten	809	672	200	40
Extra afslag kapitaallasten (additioneel effect op kapitaallasten)	172	417	636	773
Energiekosten	343	341	341	341
CDOKE middelen	260	0	0	0
Urendoorbelasting naar projecten	1.552	1.535	1.535	1.535
Totaal dekking door scherper ramen	3.136	2.965	2.712	2.689
Nieuwe stand baseline (na scherper ramen)	-1.905	-6.982	-9.655	-12.224

- Onderbouwd, dus niet willekeurig
- Weliswaar haalbaar, maar dit is een risico
- Vooral urendoorbelasting naar projecten
- Daarom vraagt dit aandacht: monitoring en andere inrichting proces

Van Kaderbrief tot Begroting: Ingezette beleidsmaatregelen

	bedragen x 1.000			
	2027	2028	2029	2030
Nieuwe stand baseline (na scherper ramen)	-1.905	-6.982	-9.655	-12.224
Dekking uit ingezette maatregelen				
Stoppen met kleine thema's en energie- en klimaatbeleid (nr. 39)	66	77	77	77
Duurzaamheidsmaatregelen klimaatadaptie (nr. 5)	96	106	106	106
50% CDOKE middelen 2027 (nr. 156)	200	0	0	0
Niet indexeren subsidies (nr. 23, 93 en 114)	546	546	546	546
Garantiebanen (nr. 155)	250	250	250	250
Sober en doelmatig organiseren bijeenkomsten	10	10	10	10
Totaal dekking ingezette maatregelen	1.169	990	990	990
Nieuwe stand baseline (na ingezette maatregelen)	-736	-5.993	-8.665	-11.234

- Totale overzicht met maatregelen beschikbaar gesteld (T26.05221)

Van Kaderbrief tot Begroting: Surplus als structurele dekking (1)

x € 1.000

Surplusberekening 2027	excl. Eneco	incl. Eneco
Totale Algemene Reserve	45.446	113.542
Benodigde weerstandscapaciteit	33.134	33.134
Surplus	12.312	80.408
Inzet surplus tijdelijke beleidsimpuls	3.003	3.003
Restant surplus	9.309	77.405
10% Surplus	931	7.740
Inzet surplus structureel dekkingsmiddel	300	300
Restant 10% Surplus	631	7.440

** risico: cijfers 2026 nog niet definitief*

- Surplus is niet nodig voor weerstandscapaciteit
- Max. volledig voor tijdelijke beleidsimpulsen
- Max. 10% als structureel dekkingsmiddel
- Gemiddeld overschot jaarrekening ca. € 3,7 mln.
- Enecoreserve onderdeel van Alg. Res; wel apart bijhouden

Van Kaderbrief tot Begroting: Surplus als structurele dekking (2)

	bedragen x 1.000			
	2027	2028	2029	2030
Nieuwe stand baseline (na ingezette maatregelen)	-736	-5.993	-8.665	-11.234
Inzet deel van 10% surplus Algemene Reserve	300			
Stand structureel begrotingssaldo (na dekking inzet surplus)	-436	-5.993	-8.665	-11.234

- Niet volledige inzet gemiddelde overschot jaarrekening
- € 3 mln. reeds ingezet als tijdelijke beleidsimpuls (verderop toegelicht)
- Reserves moeten op peil blijven om tegenvallers op te vangen; zoals risico's door scherper ramen

Van Kaderbrief tot Begroting: Verhoging tarief OZB Wonen (1)

	bedragen x 1.000			
	2027	2028	2029	2030
Stand structureel begrotingssaldo (na dekking inzet surplus)	-436	-5.993	-8.665	-11.234
Inkomsten uit verhoging tarief OZB Wonen met 4%	471	478	492	508
Eindstand structureel begrotingssaldo	35	-5.514	-8.173	-10.726

Van Kaderbrief tot Begroting: Verhoging tarief OZB Wonen (2)

- Stijging van 4%, bovenop indexatie van 3,4%
- Voor een huishouden met een gemiddelde woning, betekent 4% een stijging van ongeveer € 17 per jaar
- Daarmee zit het OZB-tarief nog significant onder het landelijk gemiddelde
- Nodig om voorzieningen in stand te houden; ook op de langere termijn

Van Kaderbrief tot Begroting: OZB en overige woonlasten

	2026 (begroting 2026)	2027 (begroting 2027) <i>exclusief 4% stijging OZB</i>	2027 (begroting 2027) <i>inclusief 4% stijging OZB</i>
OZB wonen			
Tarief Lansingerland	0,0764%	0,0746%	0,0776%
Gemiddelde WOZ waarde woning Lansingerland (1-1-2025 (CBS) en 1-1-2026 (prognose SVHW)) (*)	€ 505.000	€ 535.000	€ 535.000

Tarieven per gem. huishouden	2026	2027	2027
OZB wonen	€ 385,82	€ 399,14	€ 415,11
Afval			
- vast	€ 281,99	€ 330,02	
- variabel o.b.v. 11 ledigingen 240 ltr container	€ 91,97	€ 95,37	
Riool	€ 285,15	€ 300,23	

(*) prognose 1-1-2026 CBS is € 566.000; bij die WOZ-waarde is het effect van 4% stijging € 17. Het SVHW gaat uit van een lagere WOZ-waardestijging over 2025 dan het CBS voor Lansingerland.

Van Kaderbrief tot Begroting: Incidentele budgetten

	bedragen x 1.000			
Incidentele begrotingssaldo	2027	2028	2029	2030
Beginstand incidentele begrotingssaldo	-504	-389	-610	-610
Totaal incidentele claims bij Kaderbrief 2027	-344	-179	-	-
Incidentele begrotingssaldo na Kaderbrief 2027	-848	-568	-610	-610
Wijzigingen in incidentele claims na Kaderbrief 2027				
Bijstellen budget combinatiefunctionaris	-97	0	0	0
Horti Science	-500	0	0	0
- dekking vanuit bestemmingsreserve Horti	500	0	0	0
Opvang ontheemde Oekraïners	-1.000	0	0	0
- dekking vanuit bestemmingsreserve nieuwkomers	1.000	0	0	0
Correctie fasering Bouwstenen	198	-198	0	792
Onttrekking verliesvoorziening MPG	169	179	0	0
Onttrekking reserve groot onderhoud GIS	77	77	77	77
Extra budget baggeren door uitbreiding areaal	114	0	0	0
Correctie label incidenteel/structureel	-500	-500	-512	-512
Totaal effect incidentele mutaties na Kaderbrief 2027	-39	-442	-435	357
Eindstand incidenteel begrotingssaldo 2027-2030	-887	-1.010	-1.045	-253

Van Kaderbrief tot Begroting: Tijdelijke beleidsimpulsen

Tijdelijke beleidsimpuls (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Programma Weerbaarheid	250	250	-	-
Tijdelijke uitbreiding team MOI	100	100	-	-
Doorontwikkeling lokaal team	1.040	389	-	-
Tijdelijke bijdrage netcongestie Casa Cadanza	250	250	-	-
I-Visie	507	1.007	1.007	1.007
Doorontwikkeling organisatie	500	500	500	-
Totaal	2.647	2.496	1.507	1.007

- Structurele reservemutaties
- Voor € 3,0 mln. gedekt uit surplus Algemene Reserve

N.B. i-Visie is een ombuiging → moet leiden tot lagere lasten elders. In welke mate en op welk tempo dit kan, is nog onzeker. Daarom dekking vanuit reserves als achtervang (voorwaarde toezichthouder).

Van Kaderbrief tot Begroting: Totaalsaldo Begroting 2027-2030

	bedragen x 1.000			
Begrotingssaldo 2027-2030	2027	2028	2029	2030
Begrotingssaldo (totaal)	-852	-6.524	-9.218	-10.979
Waarvan incidenteel	-887	-1.010	-1.045	-253
Structureel begrotingssaldo	35	-5.514	-8.173	-10.726

Weerstandsvermogen

Bedragen x € 1.000

Stand per 31 december	2026	2027	2028	2029	2030
Algemene reserve (incl. Enecogelden)	146.490	141.963	133.819	123.551	110.571
Totale weerstandscapaciteit	146.490	141.963	133.819	123.551	110.571
Benodigde weerstandscapaciteit	33.134	33.134	33.134	33.134	33.134
Ratio weerstandsvermogen	4,4	4,3	4,0	3,7	3,3

- 4,3 in 2027; ruim boven streefwaarde van 1,7
- Maar...
- Totale weerstandscapaciteit neemt in 4 jaar tijd met ca. € 36 miljoen af

Meerjaren investeringsplan (MIP)

- Benodigde kredieten voor lopende & toekomstige investeringen voor zaken met meerjarig gebruik
- Nog te starten investeringen voteren middels begroting
- Krediet = Externe kosten + kosten intern personeel (uren & overhead) -/- subsidies of bijdrage derden
- Begrotingsdruk zijn de kapitaallasten (afschrijving + rente)
- Rekening houdend met realistische omvang MIP in:
 - Raming doorbelasting uren
 - Raming financieringslasten
 - Stelpost onderuitputting afschrijvingslasten

Meerjaren investeringsplan (MIP)

Nog te voteren investeringsopgave 2027

(x € 1.000)	
Omschrijving	Totaal krediet
Totaal Beleidsveld 3.1 Sport	2.327
Totaal programma 3	2.327
Totaal Beleidsveld 5.1 Beheer Openbare ruimte	6.343
Totaal Beleidsveld 5.2 Afval	625
Totaal Beleidsveld 5.2 Afvalwatermanagement	12.590
Totaal Beleidsveld 5.3 Vastgoed	58
Totaal programma 5	19.616
Totaal Beleidsveld 10.1 Overhead	4.755
Totaal programma 10	4.755
Totaal te voteren investeringen 2027	26.698
<i>Waarvan uit te voeren in 2027</i>	<i>9.638</i>

Voor de lijst met specifieke projecten, zie p.221-223 in Begroting 2027-2030 (T26.06790)

Meerjaren investeringsplan (MIP)

Totaal overzicht begrote kredieten

	(x €1.000)	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Programma 3	Beleidsveld 03.1 Sport	€ 2.327	€ -	€ -	€ -
	Beleidsveld 03.2 Cultuur	€ 500	€ -	€ -	€ -
	Beleidsveld 03.3 Onderwijs en Kinderopvang	€ 20.051	€ 8.111	€ 6.207	€ 3.840
Programma 5	Beleidsveld 05.1 Beheer Openbare ruimte	€ 19.989	€ 13.766	€ 12.084	€ -
	Beleidsveld 05.2 Afval	€ 662	€ 320	€ -	€ -
	Beleidsveld 05.3 Afvalwatermanagement	€ 10.268	€ 7.870	€ 17.910	€ -
	Beleidsveld 05.4 Vastgoed	€ 6.259	€ -	€ -	€ -
Programma 7	Beleidsveld 07.1 Gebiedsontwikkeling	€ 1.270	€ -	€ -	€ -
Programma 10	Beleidsveld 10.1 Overhead	€ 1.551	€ 3.340	€ -	€ -
	Eindtotaal	€ 62.877	€ 33.406	€ 36.201	€ 3.840

Meerjaren investeringsplan (MIP)

Afschrijvingslasten per jaar

	(x €1.000)	Afschr 2027	Afschr 2028	Afschr 2029	Afschr 2030
Beleidsveld 03.1 Sport	€	13	€ 238	€ 511	€ 538
Beleidsveld 03.2 Cultuur	€	611	€ 611	€ 611	€ 611
Beleidsveld 03.3 Onderwijs en kinderopvang	€	1.064	€ 1.489	€ 2.024	€ 2.143
Beleidsveld 04.1 Samenleving	€	-	€ 17	€ 17	€ 17
Beleidsveld 05.1 BOR; Bebording, bestrating en straatmeubilair	€	14	€ 30	€ 46	€ 80
Beleidsveld 05.1 BORE; Gladheidsbestrijding	€	-	€ -	€ 19	€ 19
Beleidsveld 05.1 BOR; Groenvoorziening	€	4	€ 25	€ 37	€ 53
Beleidsveld 05.1 BOR; Kunstwerken	€	40	€ 53	€ 152	€ 190
Beleidsveld 05.1 BOR; Openbare Verlichting	€	62	€ 171	€ 282	€ 424
Beleidsveld 05.1 BOR; Spelen	€	81	€ 166	€ 261	€ 356
Beleidsveld 05.1 BOR; Waterkering	€	72	€ 95	€ 145	€ 145
Beleidsveld 05.1 BOR; Wegen, straten en pleinen	€	219	€ 668	€ 1.456	€ 2.595
Beleidsveld 05.2 Afval	€	299	€ 398	€ 445	€ 489
Beleidsveld 05.2 Riolering	€	59	€ 166	€ 266	€ 618
Beleidsveld 05.2 Rioolgemalen	€	32	€ 135	€ 419	€ 572
Beleidsveld 05.3 Vastgoed	€	10	€ 418	€ 433	€ 433
Beleidsveld 06.1 Ruimtelijke ordening	€	-	€ 82	€ 82	€ 82
Beleidsveld 09.1 Afdelingskostenplaatsen	€	-	€ -	€ 112	€ 112
Beleidsveld 10.1 Overhead - automatisering	€	151	€ 564	€ 720	€ 1.052
Beleidsveld 10.1 Overhead - huisvesting	€	23	€ 151	€ 264	€ 270
Eindtotaal	€	2.754	€ 5.476	€ 8.302	€ 10.799

- Effect op het begrotingssaldo
- Reeds afgeronde & nog af te ronden projecten
- Betreft bruto-lasten
- Gedeeltelijk gedekt door reserves of gesloten systeem
- Stelpost voor onderuitputting
- *N.B. BOR = Beheer Openbare Ruimte*

Septembercirculaire 2026

Septembercirculaire 2026

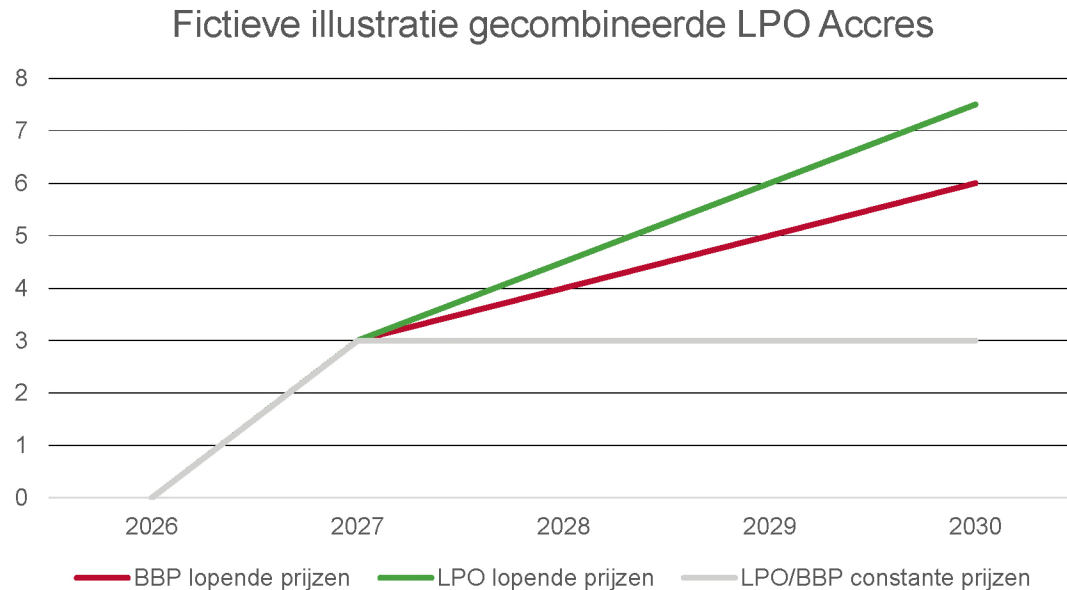
Bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2029	2030
Volume en LPO accres	-	753	746	917	945
Ontwikkeling uitkeringsbasis in Septembercirculaire 2026	-332	-335	-332	-250	-172
Voorschot ruimte onder BCF-plafond 2026	499	-	-	-	-
WOZ-waarden mutaties	-164	94	-411	-156	-369
Hoeveelheidsverschillen en overige ontwikkelingen	-290	-259	-262	16	10
a) Subtotaal autonome ontwikkelingen	-287	253	-259	527	414
Taakmutaties	181	169	178	182	187
Decentralisatie- en integratieuitkeringen	67	238	35	35	35
b) Subtotaal taakmutaties decentralisatie- en integratieuitkeringen	248	407	213	217	222
Totaaleffect Septembercirculaire (a+b)	-39	660	-46	744	636
Mutatie Stelpost BCF	-588	-	-	-	-
Vrijval Reservering taakmutaties en decentralisatieuitkeringen oude circ.	664	-	-	-	-
Stelpost nog toe te wijzen middelen t.a.v. taakmutaties en DU's/IU's	-60	-234	-31	-31	-31
Stelpost hogere indexatie lasten (3,68%)		-24	-24	-24	-24
Correctie gecombineerde LPO accres			-721	-1.434	-2.064
c) Mutaties stelposten en overige posten	16	-258	-777	-1.489	-2.119
Netto effect Septembercirculaire incl. bijstelling (stel)posten (a+b+c)	-23	402	-823	-745	-1.483

Advies: Zet het positieve saldo van 2027 niet in om maatregelen terug te draaien, vanwege het meerjarig tekort

Septembercirculaire 2026

Correctie gecombineerd LPO-accres

- gecombineerde LPO-index stijgt harder dan BBP-index
- Deel tussen groene en rode lijn gecorrigeerd

Vervolgtraject Begroting 2027-2030

- 28 oktober: Behandeling in Commissie AB
- 5 november: Behandeling in raadsvergadering
- Aanleveren bij Provincie uiterlijk 14 november

Gezamenlijke route Begroting 2028-2031 (1)

- Voor 2027 structureel sluitende begroting, maar...
- Vanaf 2028 financiële uitdagingen (oplopend tekort)
- Mogelijkheden om tekort te dichten steeds beperkter:
 - Surplus neemt af bij daling AR
 - Beschikbare maatregelen steeds pijnlijker

Gezamenlijke route Begroting 2028-2031 (2)

- Actieplan voor Begroting 2028
- Uitwerken onderzoekssporen (T26.05269)
- Bestuursopdracht
- Inzichtelijk maken aanvullende keuzeruimte binnen begroting
- Inclusief financiële en maatschappelijke effecten
- Overzicht maatregelen wordt aangevuld
- Streven College: structureel sluitende meerjarenbegroting 2028-2031

Vervolg deze avond

Deel 2: Per Commissie

- Ruimte -> Trouwzaal
- Samenleving -> Zaal 10/11
- Algemeen bestuur -> Raadszaal

Borrel in de hal 2^e verdieping om ca. 22.00 uur